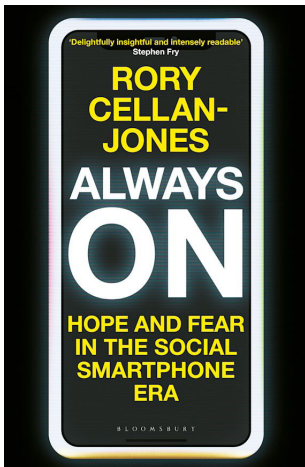

О ИДЕЈАМА И КЊИГАМА ON IDEAS AND BOOKS

др Милан Радовановић, дипл. историчар
Београд

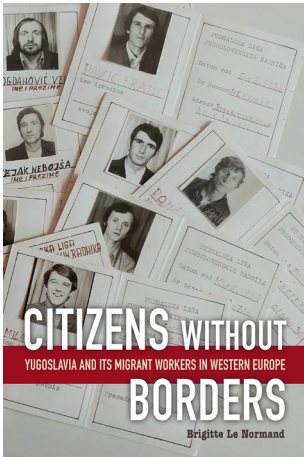
Друштвена историја у фокусу XL

Cellan-Jones, Rory, *Always on: Hope and Fear in the social smartphone era*, Bloomsbury Continuum, London – Oxford – New York – New Delhi – Sydney 2021, 295 p.

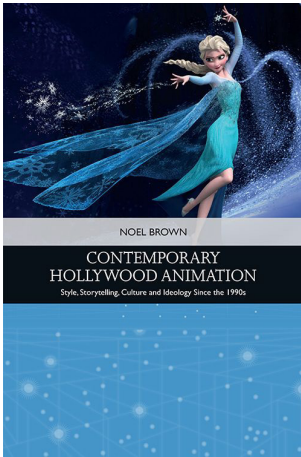
Прве деценије двадесет и првог века донеле су технолошку револуцију чији се квалитет, са једне, а доступност, са друге стране, не могу упоредити ни са једним помаком из досадашње историје људског рода. Никада раније најутицајнија технологија није била доступна милијардама људи широм света. Смартфон је за собом повукао драматичне промене у начину на који савремени човек живи и ради. Када се, при томе, његова распрострањеност разматра заједно са успоном друштвених мрежа, намеће се закључак да је технологија данас, мимо тога што је свеprisутна, истовремено и дубоко персонализована. Сваком појединцу директно је пружена могућност да слободно ради, ствара и комуницира. Или се барем тако на први поглед чинило. Испоставило се да револуцију у развоју технологије у стопу прати револуција у начину на који се та иста технологија злоупотребљава. Ова монографија представља покушај свеобухватне анализе доминантних аспеката ере у којој живимо и кроз три велика поглавља покрива теме од успона смартфона и развоја друштвених мрежа, преко опасности која вреба услед сталног присуства у дигиталном свету и криптовалута, завршно са амбивалентном улогом коју је техно-

логија одиграла током пандемије ковида-19. Рони Селан-Џоунс је главни дописник ВВС-ја за област технологије.

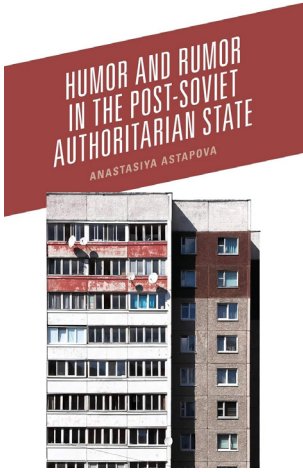
Le Normand, Brigitte, *Citizens without Borders: Yugoslavia and its migrant workers in Western Europe*, University of Toronto Press, Toronto – Buffalo – London 2021, 286 p.

Југославија је била јединствен пример социјалистичке земље која је у послератном периоду својим грађанима дозвољавала да живе и раде у државама Западне Европе. Бригит де Норман, професорка на Одељењу за историју социологије, Универзитета Британске Колумбије (The University of British Columbia), у овој публикацији бави се односом социјалистичке Југославије према грађанима који су земљу напустили током шездесетих и седамдесетих година двадесетог века. У овом смислу настоји да одговори на два основна питања – како је перципирана исељеничка заједница и како су југословенске власти са њом у пракси одржавале активну везу. Монографија је, одговарајуће оваквој концептуализацији проблема, подељена на две формалне целине. Прва је посвећена начину на који су дијаспору посматрали политичари, односно начину на који је, кроз стереотип „гастарбајтера“, приказивана у популарној култури. У другој целини ауторка анализира различите механизме које је државни врх Југославије развио са искључивим циљем комуникације са дијаспором. Мимо рудиментарне функције одржавања везе, ови су механизми служили и индиректном управљању исељеничком заједницом. Де Норман се бави улогом коју су у овом смислу играли радио програми, штампа, удружења југословенских радника у иностранству и транснационални систем образовања. При томе анализира делатност савезних, републичких и локалних власти, али и реакцију исељеничке заједнице на њихово ангажовање.

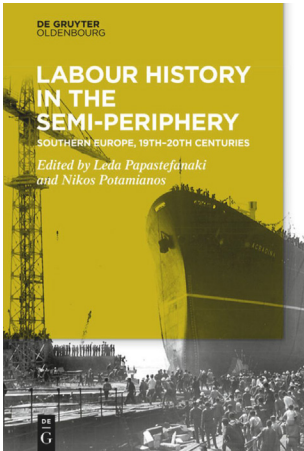
Brown, Noel, *Contemporary Animation: style, storytelling, culture and ideology since the 1990s*, Edinburgh University Press, Edinburgh 2021, 216 p.

Мада историја анимације у Холивуду почиње са филмом „Снежана и седам патуљака“, снимљеним 1937. године, анимирана продукција, пошто се у фокус публике вратила 1988. године са остварењем „Мала сирена“, праву експанзију доживљава тек деведесетих година двадесетог века. Данас се анимација налази у самом средишту како филмске индустрије, тако и популарне културе у целини. Ноел Браун, предавач на одељењу за филм и медије, Универзитета Ливерпул Хоуп (Liverpool Hope University), у овој публикацији прати успон анимације у Холивуду у претходних тридесет година. При томе посебну пажњу посвећује развоју нових жанрова и стилова, односно постепеном губљењу некада оштре границе која је постојала између анимираних и играних филмова. Идентификујући најважније наративне и тематске обрасце ауторка демонстрира како анимирана продукција у Сједињеним Америчким Државама директно одражава акутне промене у друштвеним вредностима, уверењима, надама и страховима. Монографију, поред увода и закључка, чини пет целина посвећених континуитетима и дисконтинуитетима у развоју анимираних продукција у Холивуду, проширењу тржишта и утицаја анимираних филмова, анимацији у контексту постмодернизма и савременог америчког друштва, утицају различитих савремених схватања идентитета на свет анимације и независној анимираној продукцији.

Astapova, Anastasiya, *Humor and rumor in the post-Soviet authoritarian state*, Lexington Books, Lanham 2021, 171 p.

Анастасија Астапова, истраживач-сарадник Одељења за естонски и компаративни фолклор, Универзитета Тарту (Tartu Ülikool) и члан управног одбора Естонске омладинске академије наука, у овој публикацији анализира преко стотину савремених вицева са политичком тематиком, заједно са друштвеним контекстом у коме су настали. Монографија је утемељена на теренском истраживању спроведеном у Белорусији. Ауторка истиче домишљатост жанра политичког хумора и богатство његових различитих манифестација, али посебну пажњу посвећује вези између хумора са политичком тематиком и гласина, као још једног облика народног стваралаштва. Астапова доводи у питање постојеће схватање политичких вицева као „оружја у рукама обесправљених“ и демонстрира како, слично гласинама, и вицеви одражавају страхове заједнице, подгревајући параноју, обликујући свеprisутни конформизам и, на крају крајева, на субверзиван начин пружајући подршку постојећој хегемонији. Монографију чине, уз увод и закључак, шест већих целина, посвећених надзору и свеprisутности државног апарата, политичком хумору у ауторитарном друштву, хумору као механизму одбране од страха, разлици између званичне представе председника Белорусије и његовог присуства у народном стваралаштву, пропагандној стварности и намештеним изборима.

Papastefanaki, Leda; Potamianos, Nikos (Ed.), *Labour History in the semi-periphery: southern Europe, 19th-20th centuries*, DeGruyter Oldenbourg, Boston 2021, 375 p.

Надређена тема четрнаест радова објављених у овом зборнику је трансформација рада у земљама Јужне Европе, током деветнаестог и двадесетог века. Прилози су груписани у четири веће целине, посвећене малим привредницима; формалном и неформалном раду, односно обрасцима рада унутар појединачних породица; историји рада у индустријализованој Јужној Европи и бродоградилштима, односно раду у лукама на Медитерану. Аутори појединачних прилога баве се широким спектром тема. Разматрана су, између осталог, питања власништва, зависности радничких права од ширег идеолошког контекста, антрополошких утемељења формалних оквира рада, делатности еснафа, односа између различитих занимања у оквирима исте делатности, упошљавања деце у индустрији, свакодневице унутар радничких колектива, раслојавања радничке класе, синдикалних сукоба и промена у положају одређених образовних профила. Зборник радова уредили су Лена Папастефанаки, доцент на Катедри за грчку економију и друштвену историју, Одељења за историју и археологију, Универзитета у Јањини и Никос Потамианос, истраживач- сарадник, Одељења за Медитеранску и глобалну економију и друштвену историју, Института за Медитеранске студије (IMS), Фондације за истраживање и технологију Грчке (FORTH).